

Warszawa 2014.09.17

MINISTERSTWO ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI
Departament Rynków Rolnych

RRjn (bp) 0826z-34 /14(312/3522)

Szanowny Pan
Tadeusz Sabat
Prezydent
Polskiego Związku Pszczelarskiego
ul. Świętokrzyska 20
00-002 Warszawa

Szanowny Panie Prezydencie,

W odpowiedzi na pismo dotyczące znakowania miodu oferowanego konsumentowi finalnemu w ramach sprzedaży bezpośredniej Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przedstawia następujące wyjaśnienia.

Wymagania weterynaryjne dla produktów pszczelich wprowadzanych na rynek w ramach sprzedaży bezpośredniej określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 grudnia 2006 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej (Dz. U. z 2007 r. Nr 5, poz. 38). Przedmiotowe rozporządzenie określa, że na opakowaniach zbiorczych lub transportowych produktów przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej poza terenem gospodarstwa rolnego lub miejscem przyległym do miejsca produkcji umieszcza się imię i nazwisko albo nazwę producenta oraz adres miejsca prowadzenia działalności.

Powyższe informacje dodatkowo umieszcza się w miejscu sprzedaży w sposób czytelny i widoczny dla konsumenta końcowego.

Natomiast opakowania jednostkowe, przeznaczone do sprzedaży dla konsumenta muszą spełniać wymagania w zakresie oznakowania określone w przepisach odrębnych przedstawionych poniżej.

Podstawowym przepisem z zakresu prawa żywnościowego jest rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. U.L 31 z 1.2.2002, str. 1 z późn. zm.).

Zgodnie z przepisami tego rozporządzenia prawo żywnościowe stanowi podstawę dokonywania przez konsumentów świadomego wyboru związanego ze spożywaną przez nich żywnością oraz ma na celu ochronę interesów konsumentów, w tym zapobieganie:

- a) oszukańczym lub podstępny praktykom;
- b) fałszowaniu żywności, oraz
- c) wszelkim innym praktykom mogącym wprowadzać konsumenta w błąd.

Prawo żywnościowe dotyczy wszystkich przedsiębiorstw spożywczych (osób fizycznych lub prawnych) publicznych lub prywatnych, typu non-profit lub nie, prowadzących jakąkolwiek działalność związaną z jakimkolwiek etapem produkcji, przetwarzania i dystrybucji żywności.

W celu zapewnienia ochrony konsumenta zgodnie z art. 45 ust.1 i 2 *ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2010r. Nr 136, poz. 914 z późn. zm.)* środki spożywcze wprowadzane do obrotu są oznakowane. „Wprowadzenie do obrotu (- na rynek”) oznacza posiadanie żywności w celu sprzedaży, z uwzględnieniem oferowania do sprzedaży lub innej formy dysponowania, bezpłatnego lub nie oraz sprzedaż, dystrybucję i inne formy dysponowania.

Oznakowanie środka spożywczego obejmuje wszelkie informacje w postaci napisów i innych oznaczeń, w tym znaki towarowe, nazwy handlowe, elementy graficzne i symbole, dotyczące środka spożywczego i umieszczone na opakowaniu, etykiecie, obwolucie, ulotce, zawieszce oraz w dokumentach, które są dołączone do tego środka spożywczego lub odnoszą się do niego.

Obecnie ogólne zasady dotyczące znakowania środków spożywczych przeznaczonych dla konsumenta finalnego, które obejmują również miód, zawarte są w § 2-16 *rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lipca 2007r. w sprawie znakowania środków spożywczych (Dz. U. z 2014r., poz. 774)*.

Zgodnie z przepisami § 2 opakowany środek spożywczy - miód znakuje się, podając, co najmniej następujące informacje:

- nazwę środka spożywczego zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 października 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej miodu (Dz. U. Nr 181, poz. 1773 z późn. zm.);;
- datę minimalnej trwałości albo termin przydatności do spożycia;
- dane identyfikujące:

a) osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która:

- produkuje lub paczkuje środki spożywcze lub
- wprowadza środki spożywcze do obrotu, jeżeli działalność w tym zakresie jest zarejestrowana na terytorium któregoś z państw członkowskich Unii Europejskiej lub na terytorium państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), będącego stroną umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym,
 - zawartość netto lub liczbę sztuk opakowanego środka spożywczego;
 - warunki przechowywania, jeżeli oznakowanie środka spożywczego zawiera informację o terminie przydatności do spożycia oraz w przypadku, gdy jakość środka spożywczego w istotny sposób zależy od warunków jego przechowywania;
 - oznaczenie partii produkcyjnej rozumianej jako określona ilość środka spożywczego wyprodukowanego, przetworzonego lub zapakowanego w praktycznie takich samych warunkach;
 - klasę jakości handlowej, jeżeli została ona ustalona w przepisach w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych lub ich grup, albo inny wyróżnik jakości handlowej, jeżeli obowiązek podawania tego wyróżnika wynika z odrębnych przepisów.
 - kraj lub miejsce pochodzenia - w przypadku miodu zgodne z przepisami § 32 ww. rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lipca 2007r. w sprawie znakowania środków spożywczych.

Należy podkreślić, że od 13 grudnia br. ww. przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zostaną zastąpione przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz. Urz. WE L

304 z 22.11.2011, str. 18 - 63) – jednakże szczegółowe dane wymagane w oznakowaniu miodu nie zmieniają się.

I tak, zgodnie z przepisami art. 9 tego rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 w oznakowaniu miodów oferowanych konsumentowi finalnemu należałoby podać następujące dane szczegółowe:

- nazwę żywności – tak jak powyżej zgodnie z przepisami *rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 października 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej miodu (Dz. U. Nr 181, poz. 1773 z późn. zm.)*;
- ilość netto ;
- datę minimalnej trwałości lub termin przydatności do spożycia - zależnie od uznania producenta mając na względzie rodzaj oferowanego produktu;
- nazwę lub firmę i adres podmiotu działającego na rynku spożywczym, o którym mowa w art. 8 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011, zgodnie z którym podmiotem działającym na rynku spożywczym odpowiedzialnym za informację na temat żywności jest podmiot, pod którego nazwą lub firmą jest wprowadzany na rynek dany środek spożywczy, lub – jeżeli ten podmiot nie prowadzi działalności w Unii – importer danego środka na rynek Unii;
- kraj lub miejsce pochodzenia w przypadku miodu zgodnie z przepisami § 32 ww. *rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lipca 2007r. w sprawie znakowania środków spożywczych*.

Należy również podać informacje na temat warunków przechowywania, jeżeli środki spożywcze wymagają szczególnych warunków przechowywania.

Stosownie do art. 13 ww. rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 powyższe dane szczegółowe w oznakowaniu produktu są podane na opakowaniu lub etykiecie w sposób zapewniający wyraźną czytelność, z użyciem znaków o rozmiarze czcionki, której wysokość „X”, zdefiniowana w załączniku IV do rozporządzenia, wynosi co najmniej 1,2 mm.

Natomiast w przypadku opakowań lub pojemników, których największa powierzchnia ma pole mniejsze niż 80 cm², wysokość „X” rozmiaru czcionki, o którym mowa w art. 13 ust. 2, wynosi co najmniej 0,9 mm.

Ponadto na podstawie przepisów art. 7a ustawy z dnia 21 grudnia 2000r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2014r. poz. 669) oraz zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobu znakowania niektórych grup i rodzajów artykułów rolno-spożywczych kodem identyfikacyjnym partii produkcyjnej (Dz. U. Nr 83, poz. 772) artykuły rolno-spożywcze wprowadzane do obrotu znakuje się widocznym, czytelnym i

nieusuwalnym kodem identyfikacyjnym partii produkcyjnej, umożliwiającym identyfikację artykułu rolno-spożywczego z danej partii produkcyjnej, nadawanym przez producenta.

Odnosząc się do zagadnienia rozróżniania miodów w zakresie poszczególnych rodzajów i odmian to w tym przypadku należy kierować się przepisami § 2 i 3 wymienionego powyżej *rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 października 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej miodu*. W przepisach tych wskazano, że miody nektarowe to miód wielokwiatowy albo miód określony nazwą rośliny, której procentowa zawartość pyłku w miodzie występuje w znacznej przewadze. Zgodnie z wyżej wskazanymi przepisami, nadanie nazwy „miód leśny” czy „miód łąkowy” nie jest właściwe. W istocie miód taki, jest miodem „nektarowym wielokwiatowym”.

Ponadto zgodnie z przepisem § 32 ust. 5 pkt 2 ww. *rozporządzenia w sprawie znakowania środków spożywczych*, oznakowanie miodu w opakowaniach może dodatkowo zawierać informacje o pochodzeniu z określonego regionu lub terytorium w przypadku, gdy miód pochodzi w całości z tego miejsca. W sytuacji, gdy miód pochodzi w całości z pożytku leśnego (w analizie pyłkowej nie stwierdzono pyłków, na przykład roślin z upraw rolniczych) można zawrzeć informację na etykiecie, że miód pochodzi z pożytku leśnego. Ponadto, zgodnie z przepisami § 32 ust. 5 pkt 3 tegoż rozporządzenia, oznakowanie miodu w opakowaniach może dodatkowo zawierać informacje o specyficznych właściwościach jakościowych miodu. Za takie informacje można uznać te, które świadczą o tym, że konkretny produkt został wytworzony w ramach unijnych systemów jakości żywności tj. rolnictwo ekologiczne, Chroniona Nazwa Pochodzenia, Chronione Oznaczenie Geograficzne, Gwarantowana Tradycyjna Specjalność.

Należy mieć na uwadze, że informacje dodatkowe nie mogą w żadnym przypadku wprowadzać nabywcy w błąd, w szczególności co do właściwości środka spożywczego, a w szczególności co do jego charakteru, tożsamości, składu, ilości, trwałości, źródła lub pochodzenia, metod wytwarzania lub produkcji, lub poprzez przypisywanie środkowi spożywczemu działania lub właściwości, których on nie posiada i poprzez sugerowanie, że środek spożywczy posiada szczególne właściwości, gdy w rzeczywistości wszystkie podobne środki spożywcze posiadają takie właściwości. Zamieszczane informacje dodatkowe muszą być możliwe do sprawdzenia.

Nazwy kraju lub krajów pochodzenia, w których miód został zebrany podaje się zgodnie z § 32 ust. 2 pkt 3 wyżej wskazanego *rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lipca 2007r. w sprawie znakowania środków spożywczych*.

W przypadku gdy miód pochodzi z więcej niż jednego kraju, wskazanie to może być zastąpione informacją:

- a) "mieszanka miodów pochodzących z państw członkowskich Unii Europejskiej" albo
- b) "mieszanka miodów niepochodzących z państw członkowskich Unii Europejskiej", albo
- c) "mieszanka miodów pochodzących z państw członkowskich Unii Europejskiej i spoza Unii Europejskiej".

Co do znakowania miodu weterynaryjnym numerem identyfikacyjnym zakładu, to sposób znakowania produktów pochodzenia zwierzęcego, w tym produktów pszczelich znakiem identyfikacyjnym (który powinien wskazywać weterynaryjny numer identyfikacyjny zakładu) wprowadzanych na rynek Unii Europejskiej reguluje rozporządzenie (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. *ustanawiające szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego* (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 14).

Zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. b ww. rozporządzenia (WE) nr 853/2004, wymóg nanoszenia znaku identyfikacyjnego jest obligatoryjny wyłącznie w przypadku produktów pochodzenia zwierzęcego wyprodukowanych w zakładach podlegających obowiązkowi zatwierdzenia przez właściwy organ (w Polsce jest nim właściwy terytorialnie powiatowy lekarz weterynarii).

W związku z tym, że zakłady wprowadzające produkty pszczele na rynek UE nie są zaliczane do zakładów podlegających obowiązkowi zatwierdzenia, w myśl art. 4 ust. 2 ww. rozporządzenia (WE) nr 853/2004, lecz jedynie rejestracji przez właściwy organ, nie mają obowiązku nanoszenia ww. znaku. Jednakże, mają taką możliwość na podstawie art. 5 ust. 2 ww. rozporządzenia. Zgodnie z tym przepisem, podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze mogą opatrywać znakiem identyfikacyjnym produkty pochodzenia zwierzęcego wyłącznie w przypadku, gdy zostały one wytworzone zgodnie z tym rozporządzeniem, w zakładach spełniających wymogi art. 4 (dotyczące rejestracji i zatwierdzania zakładów).

Wymogi dotyczące sposobu nanoszenia znaku identyfikacyjnego określa sekcja I załącznika II do ww. rozporządzenia (WE) nr 853/2004.

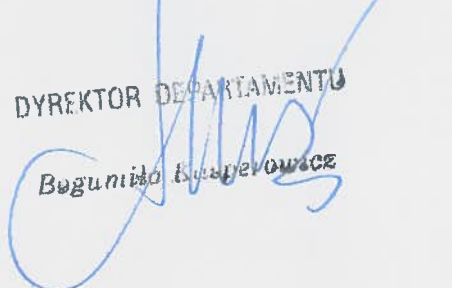
Przedstawiając powyższe informacje należy podkreślić, że przepisy rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 nie różnicują zasad oznakowania produktów opakowanych przeznaczonych dla konsumenta w odniesieniu do sprzedaży bezpośredniej.

Zgodnie z motywem 15 preambuły tego rozporządzenia przepisy unijne mają zastosowanie do przedsiębiorstw zakładających pewną ciągłość działalności i pewien stopień organizacji.

Zakres stosowania niniejszego rozporządzenia nie obejmuje działań w rodzaju okazjonalnego przygotowywania i dostarczania żywności, podawania posiłków i sprzedaży żywności przez osoby prywatne np. podczas imprez charytatywnych, lokalnych kiermaszów i spotkań.

Każda inna działalność związana z dostarczaniem konsumentowi produktów spożywczych wymaga odpowiedniego oznakowania tych produktów.

Jak się wydaje przedstawione powyżej informacje powinny wyjaśnić problematykę przedstawioną w piśmie. W związku z tym Ministerstwo uprzejmie prosi o analizę powyższych informacji i kontakt z Departamentem Rynków Rolnych w razie dalszych wątpliwości.

DYREKTOR DEPARTAMENTU

Bogumiła Kucperowicz